Instituut Fysieke Veiligheid

# Kwalificatiedossier Leider commando plaats incident

Versie: 1.1, 2 juli 2019

Instituut Fysieke Veiligheid
Crisismanagement Academie
Postbus 7010
6801 HA Arnhem
Kemperbergerweg 783, Arnhem
www.ifv.nl
info@ifv.nl
026 355 24 00

**Colofon**

| | |
|---|---|
| Opdrachtgever: | Ministerie van Justitie en Veiligheid |
| Contactpersoon: | |
| Titel: | Kwalificatiedossier Leider commando plaats incident |
| Datum: | 2 juli 2019 |
| Status: | Concept |
| Versie: | 1.1 |
| Auteurs: | |
| Projectleider: | Erie Braakhekke |
| Review: | |
| Eindverantwoordelijk: | |

# Inhoud


| | | |
|---|---|---|
| **Inleiding** | | **4** |
| **Deel A** | **Algemene informatie** | **5** |
| **Deel B** | **Overzicht kerntaken** | **7** |
| **Deel C** | **Competenties** | **8** |
| **Deel D** | **Uitwerking kerntaken** | **10** |
| **Deel E** | **Specificaties vakbekwaamheid** | **13** |
| **Deel F** | **Verantwoording** | **14** |
| **Bijlage 1** | **Namenlijst** | **16** |
| **Bijlage 2** | **Inrichting hoofdstructuur** | **17** |
| **Bijlage 3** | **Begrippen en afkortingen** | **19** |

# Inleiding

## Opbouw dossier

Het kwalificatiedossier beschrijft op gestandaardiseerde wijze de functievereisten voor de leider commando plaats incident[1] (vanaf nu leider CoPI) binnen een veiligheidsregio. Dit document is ervoor bedoeld om een algemeen beeld te schetsen voor deze functie. De opbouw van het kwalificatiedossier ziet er als volgt uit:

| | |
|---|---|
| Deel A | Algemene informatie over wat de functie typeert. |
| Deel B | Beschrijving van kerntaken. |
| Deel C | Beschrijving van competenties. |
| Deel D | Uitwerking van de kerntaken in werkzaamheden en daaruit voortvloeiend de keuzes en dilemma's van de functie. |
| Deel E | Beschrijving van de specificaties van zowel de initiële als de blijvende vakbekwaamheid, evenals een beschrijving van het niveau. |
| Deel F | Verantwoording van de totstandkoming van het kwalificatiedossier als het benoemen waar de verantwoordelijkheid ligt voor het onderhouden van het kwalificatiedossier. |

### Samenhang kwaliteitsinstrumenten

Het kwalificatiedossier vormt de basis voor het onderwijs en de examinering. Een overzicht van kennis en vaardigheden kan worden opgenomen in een opleidingsplan van een veiligheidsregio. Een opleidingsinstituut kan het kwalificatiedossier gebruiken om onderwijs en examinering in te richten.

[1] Waar in dit document 'hij' staat geschreven wordt bedoeld: 'hij/zij'. Waar 'zijn' staat wordt bedoeld 'zijn/haar'. Waar 'hem' staat wordt bedoeld 'hem/haar'. Voor de leesbaarheid is steeds voor de verkorte vorm gekozen.

# Deel A  Algemene informatie

## A.1 Plaatsing van de functie binnen de crisiscontext

Tegen de achtergrond van het Besluit veiligheidsregio's is sprake van generieke operationele kernfuncties van zowel het CoPI als ROT: operationele leiding, operatiën, informatie en crisiscommunicatie.

### Wettelijke taken CoPI

De functie van het CoPI is beschreven in artikel 2.1.2, lid 2 van het Besluit veiligheids-regio's: "Een commando plaats incident is belast met de operationele leiding ter plaatse, de afstemming met andere betrokken partijen als bedoeld in artikel 16, tweede lid, van de Wet veiligheidsregio's (redactie: gemeenten en andere partijen), en het adviseren van het regionaal operationeel team."

### Constructie CoPI (de functiestructuur)

De functiestructuur van het CoPI is beschreven in artikel 2.1.2, lid 1 van het Besluit veiligheidsregio's: "Een commando plaats incident bestaat ten minste uit:

a) een leider commando plaats incident;
b) een officier van dienst van de brandweer;
c) een officier van dienst geneeskundig;
d) een officier van dienst van de politie of van de Koninklijke marechaussee;
e) een informatiemanager commando plaats incident, en
f) een functionaris crisiscommunicatie commando plaats incident."

## A.2 Positie van de functie

De leider CoPI maakt deel uit van het commando plaats incident (CoPI).

Binnen de kernfunctie *Leiding & coördinatie* heeft de leider CoPI verschillende taken. De leider CoPI:

- is verantwoordelijk voor het (her)definiëren van de prestaties binnen operationele leiding, operatiën, informatie en crisiscommunicatie;
- is verantwoordelijk voor het (her)organiseren van de randvoorwaarden voor operationele leiding, operatiën, informatie en crisiscommunicatie;
- is eindverantwoordelijk voor het uitvoeren van operationele leiding, operatiën, informatie en crisiscommunicatie.

Binnen de kernfunctie *Operatiën* heeft de leider CoPI verschillende taken. De leider CoPI:

- is verantwoordelijk voor het (her)definiëren van de te behalen prestaties bij het bestrijden van de oorzaak en/of het beheersen van de gevolgen van een (dreigend) incident;
- is eindverantwoordelijk voor het (opnieuw) organiseren van de randvoorwaarden voor het bestrijden van de oorzaak en/of het beheersen van de gevolgen van een (dreigend) incident.

Binnen de kernfunctie *Informatie* heeft de leider CoPI verschillende taken. De leider CoPI:

- is verantwoordelijk voor het (her)definiëren van de te behalen prestaties binnen het proces om feiten en gegevens te verzamelen, verwerken, veredelen en verstrekken aan de juiste afnemers;
- is eindverantwoordelijk voor het (opnieuw) organiseren van het proces om feiten en gegevens te verzamelen, verwerken, veredelen en verstrekken aan de juiste afnemers;
- is eindverantwoordelijk voor het verzamelen, verwerken, veredelen en verstrekken van feiten en gegevens aan de juiste afnemers.

Binnen de kernfunctie *Crisiscommunicatie* heeft de leider CoPI verschillende taken. De leider CoPI:

- is eindverantwoordelijk voor het (opnieuw) organiseren van de randvoorwaarden voor het realiseren van de crisiscommunicatie.

## A.3 Complexiteit van de functie

De leider CoPI werkt in (de context van) een crisis dan wel een grootschalige evenement. Deze worden gekenmerkt door dreiging, urgentie en onzekerheid, dit bepaalt de situationele complexiteit. De organisatorische complexiteit waarin de leider CoPI werkt, wordt gekenmerkt door niet-reguliere werkzaamheden in een aangepaste structuur. Hierbinnen kan de leider CoPI verschillende taken hebben.

De taakrelevante complexiteit blijkt uit de hierboven beschreven combinatie van taken, functiestructuur en positie.

# Deel B Overzicht kerntaken

| Kerntaak 1 | Het geven van leiding aan en het coördineren van de operationele inzet |
|---|---|

De leider CoPI is verantwoordelijk voor het (her)definiëren van de prestaties binnen operationele leiding, operatiën, informatie en crisiscommunicatie.

De leider CoPI is verantwoordelijk voor het (her)organiseren van de randvoorwaarden voor operationele leiding, operatiën, informatie en crisiscommunicatie.

De leider CoPI is eindverantwoordelijk voor het uitvoeren van operationele leiding, operatiën, informatie en crisiscommunicatie.

| Kerntaak 2 | Het realiseren van de operationele inzet |
|---|---|

De leider CoPI is verantwoordelijk voor het (her)definiëren van de te behalen prestaties bij het bestrijden van de oorzaak en/of het beheersen van de gevolgen van een (dreigend) incident.

De leider CoPI is eindverantwoordelijk voor het (opnieuw) organiseren van de randvoorwaarden voor het bestrijden van de oorzaak en/of het beheersen van de gevolgen van een (dreigend) incident.

| Kerntaak 3 | Het realiseren van de informatievoorziening |
|---|---|

De leider CoPI is verantwoordelijk voor het (her)definiëren van de te behalen prestaties binnen het proces om feiten en gegevens te verzamelen, verwerken, veredelen en verstrekken aan de juiste afnemers.

De leider CoPI is eindverantwoordelijk voor het (opnieuw) organiseren van het proces om feiten en gegevens te verzamelen, verwerken, veredelen en verstrekken aan de juiste afnemers.

De leider CoPI is eindverantwoordelijk voor het verzamelen, verwerken, veredelen en verstrekken van feiten en gegevens aan de juiste afnemers.

| Kerntaak 4 | Het realiseren van de crisiscommunicatie |
|---|---|

De leider CoPI is eindverantwoordelijk voor het (opnieuw) organiseren van de randvoorwaarden voor het realiseren van de crisiscommunicatie.

# Deel C  Competenties

De onderstaande benoemde competenties zijn het meest relevant voor de functie en/of cruciaal bij het uitvoeren van (een deel van) de kerntaken.

| Competentie: Analytisch vermogen |
|---|
| Signaleert problemen; herkent belangrijke informatie; legt verbanden tussen gegevens. Spoort mogelijke oorzaken van problemen op; zoekt terzake doende gegevens. |
| Niveau C: Overzicht houden<br>> Doorziet de kern van problemen.<br>> Onderscheidt hoofd en bijzaken in een probleem.<br>> Geeft aan welke informatie ontbreekt om tot een goede analyse te komen.<br>> Trekt gegronde conclusies uit beschikbare informatie. |

| Competentie: Stressbestendigheid |
|---|
| Blijft onder tijdsdruk, hoge werkdruk en bemoeilijkende omstandigheden adequaat functioneren (bijvoorbeeld tegenslag, teleurstelling). |
| Niveau A (beheersen)<br>> Presteert goed onder (tijds)druk, tegenslag, complicaties en tegenwerking ook op de lange termijn.<br>> Houdt in complexe situaties vast aan eigen standpunt en past bij tegenslag weloverwogen de aanpak aan.<br>> Neemt onder hevige druk nog steeds de juiste beslissingen.<br>> Communiceert onder hevige druk nog steeds rustig en beheerst met anderen zodat de druk niet zijn weerslag heeft op anderen. |

| Competentie: Leidinggeven |
|---|
| Geeft situationeel sturing aan een individuele medewerker en/of een groep in het kader van de taakvervulling. |
| Niveau C: Bijsturen<br>> Geeft regelmatig feedback ten aanzien van de uitvoering.<br>> Stuurt medewerkers bij wanneer de situatie daar om vraagt.<br>> Motiveert medewerkers om taken tot een goed einde te brengen.<br>> Biedt houvast bij de uitvoer van taken, door bijvoorbeeld passende handvaten aan te reiken.<br>> Geeft prioriteiten duidelijk aan. |

| Competentie: Regisseren |
| --- |
| Brengt belangen, opinies en inbreng van diverse partijen samen. Geeft vorm aan en richting aan (uiteenlopende) samenwerkingsverbanden en realiseert een gemeenschappelijk resultaat. |
| Niveau A: Beheersen<br>> Geeft vorm aan uiteenlopende en soms complexe samenwerkingsverbanden.<br>> Houdt vast aan een gemeenschappelijke richting met oog voor de verschillende partijen.<br>> Overziet verschillende inbrengen, opinies en belangen en is in staat deze in te passen in een gemeenschappelijke richting.<br>> Is een bindende factor.<br>> Zet grote lijnen uit en spreekt de individuele ‘spelers’ op hun eigen bijdrage aan. |

| Competentie: Besluitvaardigheid. |
| --- |
| Selecteert één te volgen verantwoorde strategie voor zichzelf (en anderen), ondanks onvolledigheid in kennis van alternatieven en van hun risico's |
| Niveau C: Afwegen<br>> Neemt beargumenteerd een beslissing.<br>> Weegt feiten tegen elkaar af, besluit op basis van deze feiten en houdt rekening met de gevolgen daarvan.<br>> Neemt besluiten in minder bekende situaties en neemt doordachte besluiten die collega's of klanten kunnen betreffen.<br>> Maakt vlot afwegingen en hakt knopen door.<br>> Gaat bij het nemen van beslissingen weloverwogen te werk |

# Deel D Uitwerking kerntaken

| Kerntaak 1 Het geven van leiding aan en het coördineren van de operationele inzet | |
|---|---|
| **1.1** | **Werkzaamheden** |
| 1.1.1 | De leider CoPI is verantwoordelijk voor het (her)definiëren van de prestaties binnen operationele leiding, operatiën, informatie en crisiscommunicatie.<br>> Informeren en gevraagd en ongevraagd adviseren van de regionaal operationeel leider.<br>> Informeren en gevraagd en ongevraagd adviseren van de burgemeester al dan niet met tussenkomst van de regionaal operationeel leider.<br>> Doelstellingen vaststellen voor operationele leiding, operatiën, informatie en crisiscommunicatie. |
| 1.1.2 | De leider CoPI is verantwoordelijk voor het (her)organiseren van de randvoorwaarden voor operationele leiding, operatiën, informatie en crisiscommunicatie.<br>> Bewaken van en zorgdragen voor een juiste samenstelling en bezettingsgraad van het CoPI.<br>> Richting geven aan het proces in het CoPI.<br>> De rol van voorzitter in het CoPI-overleg vervullen en de voortgang en afstemming van het totale crisisbestrijdingsproces in het CoPI bewaken. |
| 1.1.3 | De leider CoPI is (eind)verantwoordelijk voor het uitvoeren van de operationele leiding, operatiën, informatie en crisiscommunicatie.<br>> Leidinggeven aan het uitvoeringsproces, processen in taken vertalen, deze taken uitzetten en controleren.<br>> Het totaalbeeld laten opstellen.<br>> De actuele situatie laten analyseren en beoordelen en indien nodig op- of afschalen.<br>> Anticiperen op de ontwikkeling van het incident (scenariodenken) en afstemmen de regionaal operationeel leider of met de burgemeester over te nemen beleidsbeslissingen. |
| **1.2** | **Keuzes en dilemma's** |
| 1.2.1 | Onafhankelijk en rolvast blijven uitvoeren van taken, ondanks tijdsdruk, onzekerheid en urgentie, kolom overstijgend. |
| 1.2.2 | Adequaat omgaan met conflicterende belangen in de organisatie van rampenbestrijding en crisisbeheersing. |
| 1.2.3 | Afwegen of besluit aan bevoegd gezag moet worden voorgelegd, op basis van belangen van het bevoegd gezag. |
| 1.2.4 | Besluitvorming en advisering op basis van de verschillende rollen van de burgermeester. |

| Kerntaak 2 Het realiseren van de operationele inzet | |
|---|---|
| **2.1** | **Werkzaamheden** |
| 2.1.1 | De leider CoPI is verantwoordelijk voor het (her)definiëren van de te behalen prestaties bij het bestrijden van de oorzaak en/of het beheersen van de gevolgen van een (dreigend) incident.<br>> Contact opnemen met de calamiteitencoördinator voor het vormen van een eerste beeld en het borgen van een goede informatiestroom vanuit de meldkamer.<br>> Prioriteren van de te behalen prestaties. |
| 2.1.2 | De leider CoPI is eindverantwoordelijk voor het (opnieuw) organiseren van de randvoorwaarden voor het bestrijden van de oorzaak en/of het beheersen van de gevolgen van een (dreigend) incident.<br>> Zich laten adviseren over de in te zetten mensen en middelen.<br>> Sturen en bijsturen op de te behalen doelen.<br>> Adviseren van en afstemmen met de regionaal operationeel leider over de taakverdeling tussen het CoPI en het ROT. |
| 2.2 | **Keuzes en dilemma's** |
| 2.2.1 | Het afwegen van de veiligheid van eigen personeel, andere hulpverleningsdiensten en derden tegen het beoogde (doel/taak/opdracht). |
| 2.2.2 | Besluiten met voldoende mate van kennis van functionele partners; op basis van hun incident- en gevolgbestrijding. |

| Kerntaak 3 Het realiseren van de informatievoorziening | |
|---|---|
| **3.1** | **Werkzaamheden** |
| 3.1.1 | De leider CoPI is verantwoordelijk voor het (her)definiëren van de te behalen prestaties binnen het proces om feiten en gegevens te verzamelen, verwerken, veredelen en verstrekken aan de juiste afnemers.<br>> Kennis en beeldvorming laten afwegen om zo een juiste informatievoorziening te realiseren voor de crisisaanpak.<br>> Besluiten wie waarover wordt geïnformeerd en door wie. |
| 3.1.2 | De leider CoPI is eindverantwoordelijk voor het (opnieuw) organiseren van het proces om feiten en gegevens te verzamelen, verwerken, veredelen en verstrekken aan de juiste afnemers.<br>> Afstemming laten plaatsvinden tussen informatiemanager CoPI en GeoInformatie medewerker(s).<br>> Afstemming laten plaatsvinden tussen de informatiemanager CoPI en de bij het incident betrokken organisaties.<br>> De benodigde ondersteuning voor het informatieproces qua mensen en middelen laten organiseren. |
| 3.1.3 | De leider CoPI is eindverantwoordelijk voor het verzamelen, verwerken, veredelen en verstrekken van feiten en gegevens aan de juiste afnemers.<br>> (Feitelijke) informatie laten verzorgen en delen en hiermee zorgen voor een gedeeld uniform beeld van de situatie. |
| **3.2** | **Keuzes en dilemma's** |
| 3.2.1 | Afwegen van de openbaarheid van de informatie; wat wel of niet vrijgeven? |

| Kerntaak 4 Het realiseren van de crisiscommunicatie | |
|---|---|
| **4.1** | **Werkzaamheden** |
| 4.1.1 | De leider CoPI is eindverantwoordelijk voor het (opnieuw) organiseren van de randvoorwaarden voor het realiseren van de crisiscommunicatie.<br>> Laat het doel voor de crisiscommunicatie vanuit het CoPI vaststellen.<br>> Een gezamenlijke communicatiestrategie (media) voor het CoPI opstellen en de communicatieboodschap afstemmen met de leden van het CoPI.<br>> De benodigde ondersteuning voor crisiscommunicatie qua mensen en middelen laten organiseren. |
| **4.2** | **Keuzes en dilemma's** |
| 4.2.1 | Zorgen voor communicatie op basis van het maatschappelijke beeld over de risicovolle situatie in de media en maatschappij. |
| 4.2.2 | Zorgen voor communicatie op basis van het onjuiste beeld over de crisisorganisatie in de media en maatschappij. |
| 4.2.3 | Zorgen voor communicatie ondanks de positie en snelheid van (sociale) media. |

# Deel E Specificaties vakbekwaamheid

## E.1 Instroomeisen functie

De uitoefening van de functie leider CoPI bevindt zich op hbo-niveau. Voor de functie is minimaal hbo werk- en denkniveau vereist.

## E.2 Vakbekwaam worden en blijven

De vakbekwaamheid wordt geborgd door middel van opleiden, examineren, bijscholen, trainen en oefenen. In het kader van ‘vakbekwaam worden’ en ‘vakbekwaam blijven’ kan die vakbekwaamheid worden opgedaan dan wel onderhouden.

De invulling van het vakbekwaam blijven is zowel een werknemers- als werkgeversverantwoordelijkheid. De leider CoPI ontwikkelt inzicht in zijn vakbekwaamheid door zelfreflectie en zelfbeoordeling van eigen (leer)resultaten. De leider CoPI krijgt ook ongevraagd positieve en negatieve feedback en schat deze zelf op waarde.

De leider CoPI verdiept zich zelfstandig in nieuwe (wetenschappelijke) kennis en inzichten. Hij neemt zelf het initiatief om zijn leer- en oefenbehoeften met zijn leidinggevende te bespreken. Hij maakt zelf een plan om zijn competenties gericht op peil te houden en op de hoogte te zijn van nieuwe ontwikkelingen en vakkennis. Hij toont zijn vakbekwaamheid door zich te laten beoordelen.

# Deel F Verantwoording

## F.1 Totstandkoming

In overleg met expertgroepen, waarin relevante vertegenwoordigers vanuit de verschillende kolommen zitting hadden, is er gestart met het invullen van matrices per functie(groep) via de RASCI methode. Het doel hiervan was de discussie over actualisatie van het kwalificatiedossier *gezamenlijkheid* en *bodem* te geven. Het resultaat was dat er eenduidige beeld was bij de leden van de expertgroepen over de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de verschillende spelers binnen de crisiscontext, in het bijzonder de functie die in dit kwalificatiedossier centraal staat, namelijk, de leider commando plaats incident. Op basis van de gevoerde discussies, de Wet Veiligheidsregio's, Besluit veiligheidsregio's en Besluit personeel veiligheidsregio's is er door de Crisismanagement Academie een eerste concept kwalificatiedossier ontwikkeld, dat voor feedback digitaal is voorgelegd aan de leden van de expertgroep. Een select deel van de leden van de expertgroep heeft vervolgens zitting genomen in de werkgroep. Deze werkgroep heeft, samen met de Crisismanagement Academie alle verkregen feedback van de leden van de expertgroep verwerkt tot een tweede concept. Dit tweede concept is vervolgens opnieuw besproken met de leden van de expertgroep. In een derde bijeenkomst zijn de competenties met bijbehorend niveau geselecteerd. Het resultaat hiervan is hetgeen nu voor u ligt en is aangeboden aan de opdrachtgever.

## F.2 Procesinformatie

| Procesinformatie | |
|---|---|
| Herzien door: | Expertgroep Leiding & Coördinatie Meldkamer, CoPI en ROT<br>Werkgroep herziening multidisciplinaire kwalificatiedossiers 2018 |
| Onder regie van: | IFV, Crisismanagement Academie |
| Vastgesteld door: | |
| Versie: | |
| Reden voor evt. wijziging kwalificatiedossier | Opdracht Ministerie van Veiligheid en Justitie, dd. 26 oktober 2017 |
| Verantwoordelijkheid beheer en onderhoud | De verantwoordelijkheid voor het ontwikkelen en onderhouden van de kwalificatiedossiers voor functionarissen werkzaam binnen de organisatie van de rampenbestrijding en de crisisbeheersing is belegd bij het Instituut Fysieke Veiligheid. |

## F.3 Brondocumenten

Bij de totstandkoming van dit kwalificatiedossier is gebruik gemaakt van onderstaande bronnen:


> Duin, van M. & Wijkhuis, V. (2015). Een onderzoek naar mogelijkheden om de procedure flexibel toe te passen. Arnhem: IFV
> Hijum, H. van & Johannink, R. (2017). Het stelsel van crisisbeheersing, de besluitvormingsstructuur ontleed.
> Instituut Fysieke Veiligheid (2016). Referentiekader Regionaal Crisisplan. Arnhem: IFV
> MBO raad, Begrippen, afkortingen en vaktaal. Geraadpleegd op 26 september 2018. Van https://www.mboraad.nl/begrippenlijst
> Rodriquez, H., Quarantelli, E.L. & Dynes, R.R. (2007). Handbook of Disaster Research. New York: Springer
> Weggeman, M. (1997) Kennismanagement, inrichting en besturing van kennisintensieve organisaties. Schiedam: Scriptum
> Weggeman, M. (2000). Kennismanagement; de praktijk. Schiedam: Scriptum

# Bijlage 1 Namenlijst

Leden expertgroep, aanwezig op 26 juni, 3 oktober, 29 oktober 2018 en/of 28 juni 2019

- Marnix Marcusse
- Arne Poirot
- Chris de Vogel
- Marjolein de Jong
- Gert-Jan Stuivenberg
- Ton Emmen
- Erik Prins

Leden werkgroep, aanwezig op 26 juni, 3 oktober en/of 29 oktober 2018

- Joop Beekmans
- Tom Hage
- Kenneth Hup
- Marnix Marcusse
- Arne Poirot
- Jan de Wit
- Erik Prins

Begeleiders:

- Erie Braakhekke
- Eric-Jan Broeken
- Herman van Hijum
- Roy Johannink
- Anne Hootsen
- Saskia van Aubel
- Marian Knollema
- Maarten Spoel

# Bijlage 2 Inrichting hoofdstructuur

## Hoofdstructuur

De Wet veiligheidsregio's en het Besluit veiligheidsregio's regelen dat de hoofdstructuur van de regionale crisisorganisatie bestaat uit:

> Calamiteitencoördinatie (meldkamer)
> Commando Plaats Incident (CoPI)
> Regionaal Operationeel Team (ROT)
> Gemeentelijk Beleidsteam (GBT) of Regionaal Beleidsteam (RBT)

## Context Meldkamer, CoPI en ROT

Een (dreigende) aantasting van de openbare orde en (algemene[2]) openbare veiligheid. Door het bestuur van de veiligheidsregio is vóóraf het handelingskader van het CoPI en ROT vastgesteld in het Regionaal beleidsplan, Regionaal crisisplan en Rampenbestrijdings-plannen, tegen de achtergrond van het Regionaal risicoprofiel. Daarnaast is door het bestuur van de veiligheidsregio de gecoördineerde regionale incidentbestrijding procedure (GRIP) vastgesteld, waarin is beschreven hoe op een flexibele wijze vorm en inhoud wordt gegeven aan incidentmanagement. En die procedure vormt weer de basis voor de door het veiligheidsbestuur vóóraf vast te stellen 'criteria voor grootschalige alarmering', waaraan de Meldkamer uitvoering geeft. Tegen de achtergrond van het Besluit veiligheidsregio's is sprake van generieke operationele kernfuncties van zowel het CoPI als ROT: operationele leiding, operatiën, informatie en crisiscommunicatie.

## Kernfunctie operationele leiding

In de kern hebben de cyclische ketens aan activiteiten op het terrein van operationele leiding binnen zowel het CoPI als ROT betrekking op:

> *Richten*: beeld-, oordeel- en besluitvorming over de te bepalen prestaties via de kernfuncties operationele leiding, operatiën, informatie en crisiscommunicatie en het continueren van die prestaties over een bepaalde periode;
  - *Herrichten*: gaat over het bijstellen van het richten;

> *Inrichten*: beeld-, oordeel- en besluitvorming over het toedelen van (combinaties van) personele en facilitaire voorzieningen aan operationele kernfuncties;
  - *Herinrichten*: gaat over het bijstellen van het inrichten;

> *Verrichten:* het uitvoeren van operationele leiding, die altijd is gericht op operatiën, informatie en crisiscommunicatie. Dit is hieronder verder uitgewerkt.

## Kernfunctie operatiën

> *Richten:* beeld-, oordeel- en besluitvorming op uitvoerend niveau over de te bepalen prestaties bij het bestrijden van de oorzaak en/of het beheersen van de gevolgen van een (dreigend) incident;
  - *Herrichten*: gaat over het bijstellen van het richten;

[2] Naast de algemene handhaving van de openbare veiligheid, is sprake van functionele handhaving daarvan, zoals gezondheidszorg, waterbeheer, drinkwater, voedselvoorziening en - veiligheid.

- *Inrichten*: beeld-, oordeel- en besluitvorming over het toedelen van (combinaties van) personele en facilitaire voorzieningen bij het bestrijden van de oorzaak en/of het beheersen van de gevolgen van een (dreigend) incident;
    - *Herinrichten*: gaat over het bijstellen van het inrichten;
- *Verrichten:* het bestrijden van de oorzaak en/of het beheersen van de gevolgen van een (dreigend) incident.

## Kernfunctie informatie

- *Richten:* beeld-, oordeel- en besluitvorming op uitvoerend niveau over de te bepalen prestaties bij het verzamelen, verwerken en veredelen van feiten en gegevens over 'het incident, over de hulpverlening, over de prognose en de aanpak en over de getroffen maatregelen en de resultaten ervan'[3], en het verstrekken van die data (totaalbeeld[4]) aan de juiste afnemers;
    - *Herrichten*: gaat over het bijstellen van het richten;
- *Inrichten*: beeld-, oordeel- en besluitvorming over het toedelen van (combinaties van) personele en facilitaire voorzieningen bij het verzamelen, verwerken en veredelen van feiten en gegevens over 'het incident, over de hulpverlening, over de prognose en de aanpak en over de getroffen maatregelen en de resultaten ervan', en het verstrekken van die data (totaalbeeld) aan de juiste afnemers;
    - *Herinrichten*: gaat over het bijstellen van het inrichten;
- *Verrichten:* het verzamelen, verwerken en veredelen van feiten en gegevens over 'het incident, over de hulpverlening, over de prognose en de aanpak en over de getroffen maatregelen en de resultaten ervan', en het verstrekken van die data (totaalbeeld) aan de juiste afnemers.

## Kernfunctie crisiscommunicatie

- *Richten:* beeld-, oordeel- en besluitvorming op uitvoerend niveau over het verschaffen van informatie aan de bevolking over de oorsprong, omvang en gevolgen van het (dreigende) incident of de (dreigende) crisis, alsmede over de daarbij te volgen gedragslijn';
    - *Herrichten*: gaat over het bijstellen van het richten;
- *Inrichten*: beeld-, oordeel- en besluitvorming over het toedelen van (combinaties van) personele en facilitaire voorzieningen bij verschaffen van informatie aan de bevolking over de oorsprong, omvang en gevolgen van het (dreigende) incident of de (dreigende) crisis, alsmede over de daarbij te volgen gedragslijn';
    - *Herinrichten*: gaat over het bijstellen van het inrichten;
- *Verrichten:* het verschaffen van informatie aan de bevolking over de oorsprong, omvang en gevolgen van het (dreigende) incident of de (dreigende) crisis, alsmede over de daarbij te volgen gedragslijn'.

[3] Besluit veiligheidsregio's artikel 2.4.1
[4] Besluit veiligheidsregio's artikel 2.4.2, lid 2. Dit totaalbeeld is opgebouwd op basis van 'eigen beelden' die binnen elk onderdeel van de hoofdstructuur moeten worden bijgehouden.

# Bijlage 3 Begrippen en afkortingen

## Inhoudelijke begrippen

De hieronder weergegeven begripsomschrijvingen zijn ontleend aan diverse bronnen (zie F3 Brondocumenten).

| Begrip | Omschrijving |
|---|---|
| **Algemene keten** | Gezag/Bestuur op de beleidsterreinen openbare veiligheid en openbare orde |
| **Algemene operationele leiding** | Algemene operationele leiding doorbreekt normale verhoudingen tussen de burgemeester c.q. voorzitter veiligheidsregio en operationele diensten. Het is geen zelfstandige bevoegdheid: de algemene operationele leiding door een daartoe aan te wijzen regionaal operationeel leider wordt uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van de direct betrokken burgemeester(s) óf Voorzitter veiligheidsregio en binnen de door dat gezag gestelde grenzen. De burgemeester kan een regionaal operationeel leider aanwijzen, de voorzitter moet een regionaal operationeel leider aanwijzen. In beginsel is de regionaal operationeel leider 'ontkleurd', maar kan ook 'gekleurd' zijn. Bijvoorbeeld bij crises op het terrein van de volksgezondheid: een regionaal operationeel leider uit de 'witte kolom'. Of bij crises op het terrein van de nationale rechtsorde (waaronder openbare orde): een regionaal operationeel leider van de politie. |
| **Bestuurlijke coördinatie** | Afstemming binnen of tussen de algemene en/of functionele ketens, zonder daarbij te treden in elkaars functionele, juridische of geografische bevoegdheden. Zowel het GBT als RBT kennen elementen van bestuurlijke leiding (gezag op bepaald beleidsterrein) en bestuurlijke coördinatie. |
| **Bestuurlijke leiding** | Bestuurlijke leiding kan plaatsvinden op lokaal, regionaal, bovenregionaal, nationaal en internationaal niveau. Zie bestuurlijke netwerkkaarten.<br>> De burgemeester heeft de bestuurlijke leiding binnen zijn gemeente op de beleidsterreinen openbare orde en openbare veiligheid.<br>> De voorzitter veiligheidsregio heeft de bestuurlijke leiding op de beleidsterreinen openbare orde en openbare veiligheid zodra hij/zij daartoe een RBT bijeenroept.<br>> Gezagsdragers binnen de functionele ketens hebben de (gedeconcentreerde) bestuurlijke leiding op hun eigen beleidsterreinen. Te denken valt aan de hoofdofficier van justitie, voorzitter waterschap en zogenoemde rijksheren.<br>> De algemene keten kan onder centraal gezag belast zijn met de uitvoering, bijvoorbeeld bij de bestrijding van |

| | |
|---|---|
| | bepaalde infectieziekten, onder het gezag van de minister van VWS.<br>> De commissaris van de koning c.q. minister kunnen algemene of bijzondere aanwijzingen geven aan de burgemeester of voorzitter veiligheidsregio. Die aanwijzingsbevoegdheden zijn gebaseerd op proportionaliteit en subsidiariteit. Voor bepaalde aanwijzingen gelden specifieke vormvereisten (Koninklijk Besluit).<br>> Op basis van een daartoe geslagen Koninklijk Besluit kan de minister de bestuurlijke leiding binnen de algemene keten geheel of gedeeltelijk aan zich trekken of een andere autoriteit daarmee belasten. |
| **BOB-cyclus** | ***B**eeldvorming*: Het waarnemen van feiten en gegevens over 'de ontwikkeling en effecten van een incident, de risico's voor de veiligheid van de hulpverleners en de personen in het getroffen gebied, de aanpak van het incident en de daarvoor benodigde mensen en middelen'.<br>***O**ordeelsvorming*: Het geven van (collectieve) betekenis aan dat beeld;<br>***B**esluitvorming*: Het op basis van de gegeven betekenis individueel of collectief bepalen wat er gedacht en gedaan moet worden en hoe dat moet gebeuren: richten, inrichten en verrichten van operationele kernfuncties. Pas achteraf kunnen de effecten van een besluit worden waargenomen en beoordeeld. Waar nodig vindt het her(in)richten van een operationele kernfunctie plaats. |
| **Crisis (in juridische zin)** | De kwalificatie van een gebeurtenis als crisis staat – in juridische zin – los van de feiten ('ernstige' gebeurtenis). Het is een bestuurlijke kwalificatie met het oog op besluitvorming. Voor overheidsgezag betekent dit het toepassen van noodbevoegdheden. Die kwalificatie wordt begrensd door twee beginselen:<br>> Proportionaliteit: er is sprake van een (dreigende) aantasting van een of meer vitale belangen (c.q. sectoren) van de samenleving.<br>> Subsidiariteit: reguliere bevoegdheden/structuren worden niet afdoende geacht voor het voorkomen, beheersen of herstellen van die (dreigende) aantasting. |
| **Crisisorganisatie** | De organisatievorm waarbinnen de direct betrokken bestuurlijke en operationele partijen – ten tijde van een (dreigende) ramp/crisis – inhoud geven aan kennisgestuurde besluitvorming. |
| **Functionele ketens** | Gezag/bestuur/beheer op beleidsterreinen zoals infectieziektebestrijding, justitie, terrorisme, schaarste algemeen, drinkwater en voedsel, energie, transport, financiën, telecommunicatie en media, onderwijs en cultureel erfgoed. |
| **Gevaar/Dreiging** | Gevaar verwijst naar niet intentioneel handelen. Dreiging verwijst naar intentioneel/boosaardig handelen. |

| | |
|---|---|
| **Grootschalige alarmering** | Besluit veiligheidsregio's, artikel 1.1: het bij een ramp of crisis onverwijld en volledig alarmeren van de onderdelen van de hoofdstructuur van de rampenbestrijding en crisisbeheersing, bedoeld in artikel 2.1.1, onderdelen b tot en met d;<br>Besluit veiligheidsregio's, artikel 2.2.1: het bestuur van de veiligheidsregio stelt criteria vast voor de situaties waarin de meldkamer tot grootschalige alarmering overgaat. |
| **Incidentmanagement** | Het op basis van risico- en actie-intelligence kennisgestuurd beleid bepalen, aanpak bepalen, werk verdelen en werk uitvoeren. |
| **Intelligence** | > Het werkproces dat bestaat uit een reeks van drie processtappen: identificeren, analyseren en beoordelen van feiten en gegevens over:<br>– gevaren/dreigingen (risico-intelligence)<br>– interventiecapaciteit (actie-intelligence)<br>– (latente) systeemfouten (verbeter-intelligence).<br>> Intelligence is randvoorwaardelijk voor kennisgestuurd[5] incident- c.q. verbetermanagement tegen de achtergrond van het zorgvuldigheidsbeginsel. Zie ook §4 van het Besluit Veiligheidsregio's. |
| **Interventiecapaciteit** | Resources voor het in de juiste tijd, in de juiste omgeving en in de juiste vorm voorkomen, beheersen of herstellen van een (dreigende) aantasting van de veiligheid, en het continueren daarvan over een bepaalde periode. |
| **Openbare orde en veiligheid** | > Openbare orde: integriteit van de (semi)publieke ruimte overeenkomstig haar bestemming naar tijd en plaats.<br>> Openbare veiligheid: fysieke integriteit van personen en zaken (waaronder levende have) en het milieu. |
| **Operationele coördinatie** | Meerhoofdige operationele leiding waarbij de betrokken operationeel leidinggevenden niet treden in elkaars functionele, juridische en geografische bevoegdheden. Vormen van operationele coördinatie zijn een operationeel team[6], zoals de Officieren van Dienst binnen een Commando Plaats Incident (CoPI). De leider CoPI heeft (juridisch gezien[7]) niet de operationele leiding; hij/zij geeft leiding aan het beeld-, oordeel- en besluitvormingsproces op de plaats van het incident en daarbij benodigde ondersteuning. |
| **Operationele leiding** | De hoogst leidinggevende binnen een operationele discipline: een door het daartoe bevoegde gezag aan te wijzen AC. Operationele leiding over een operationele dienst vindt bij opschaling naar een ROT plaats onder de paraplu van de algemene operationele leiding. Dat de betrokken AC-en van een operationele dienst daarbij hun eigen verantwoordelijkheden hebben en houden doet aan dat uitgangspunt niet af. |

[5] Zie ook de bekende Basisvereisten crisismanagement.

[6] Denk ook aan de SGBO+-structuur in dat verband. Operationeel leidinggevenden van andere diensten worden door de AC-politie uitgenodigd om deel te nemen aan de vergadering binnen de Staf Grootschalig en Bijzonder Politieoptreden. Zie referenties Politiezorg voor de samenstelling van die staf(sectie).

[7] Die operationele leiding kan wel geregeld worden binnen het door het bestuur van de veiligheidsregio vast te stellen beleidsplan (als wetsinterpretatie) en dus crisisplan.

| | |
|---|---|
| **Ramp (in juridische zin)** | De crisis die betrekking heeft op de (dreigende) aantasting van het vitale belang openbare veiligheid en waarbij normale bevoegdheden in verband met de gecoördineerde inzet van diensten en organisaties van andere disciplines ontoereikend zijn. Een ramp is in die zin altijd een crisis, maar een crisis is niet altijd een ramp. |
| **Resources** | (De combinatie van) mensen, middelen en methoden. |
| **Verbetermanagement** | Het op basis van verbeter-intelligence kennisgestuurd het verbeterbeleid bepalen, verbeteraanpak bepalen, verbeterwerk verdelen en verbeterwerk uitvoeren. |

## Onderwijskundige begrippen

| Begrip | Omschrijving |
|---|---|
| Kwalificatiedossier | Set van verschillende kerntaken, werkprocessen en competenties die samen een opleiding vormgeven en waar een diploma aan vast hangt. |
| Kerntaak | Een kerntaak is een substantieel deel van de beroepsuitoefening naar belang, omvang (tijdsbeslag of frequentie) of beide. Een kerntaak bestaat uit een geheel van inhoudelijk met elkaar samenhangende werkprocessen, kenmerkend voor de beroepsuitoefening. Een kwalificatiedossier heeft een beperkt aantal kerntaken. Alle kerntaken samen beschrijven de essentie van de beroepsuitoefening van de betreffende beroepengroep. |
| Competentie | Het geheel van kennis, vaardigheden en attituden om in een bepaalde beroepssituatie adequaat te functioneren. |